

**Deductie vertoonende hoe dat aen de geunieerde provintien,
als mede yeder Provintie in 't particulier, en bysonderlijk
Hollandt, groote en considerabele sommen van penningen
soude kunnen werden toe-gebracht, sonder nieuwe
schattingen in te voeren; als mede aenwijsende de inegaliteyt
van het heffen van eenige der generaliteyts schattingen**

<https://hdl.handle.net/1874/21210>

21 22
DEDUCTIE,

Vertoonende hoe dat aen de

Geunieerde Provintien,

Als mede yeder Provintie in 't particulier, en bysonderlyck

HOLLANDT,

Groote en confiderabele fommen van Penningen soude kunnen werden toe-gebracht, sonder nieuwe Schattingen in te voeren; als mede aenwifende de inegaliteyt van het heffen van eenige der Generaliteyts Schattingen.

aan 203 116 78
1679

Tot Utrecht, gedruckt by *Jurriaen van Poolsum*, Boeckdrucker op de Plaets, tegen over 't Stadthuys. Anno 1679.

D E D U C T I E.

Als men wel confidereert de exceffive Schattingen en Middelen, die de Geuniceerde Provintien in 't generael en particulier, tot befchermingh van den Staet genootdruckt zijn geweest in te willigen, en in train te brengen, soo falmen bevinden dat door de defraudatien, en voornamentlijck van de

Convoyen, als mede door d'inegaliteyt, dewelcke in den ophafen het maintineren der Schattingen in eenige Provintien en Steden word gepractifeert, 's Lands Comptoiren niet alleenigh worden gefruftreert van het innekomen, het welcke tot behoudeniſſe en befchermingh van den Staet wordt vereyſcht, maer dat oock alle de Provintien en der ſelver Steden, hier door het dragen der Laften, tot ſtuer van den Oorlogh in-gewillight, den eenen boven den anderen worden gebeneficieert, ofte ter contrarie benadeeltende hoogh beſwaert.

Het is notoir, dat het innekomen der voorſz Convoyen niet alleenigh wordt benadeelt door het verſwijgen van de quantiteyt en waerdye vande inkomende ofte uytgaende Goederen, maer dat oock eenige Plaetſen by ooghluyckinge veel Koopmanſchappen laten loffen of laden, ſonder daer van yets te laten aenbrengen, om door dat middel de negotie aen haer te trecken, ofte de Conſomptie aldaer te doen aengroeyen, behalven dat veele kleyne Steden en Dorpen, ſodanigh gelegen zijn, dat aldaer veel Koopmanſchappen door kleyn Vaeruygh kunnen worden geloſt, eer dat de Koopvaerdyſchepen in de reſpective Havenen aenkomen: welcke Waren op de gemelte Dorpen in de Huuſen, en Packhuuſen, die aldaer tot een kleyne prijs te bekomen zijn, vervolgens werden gebergh, en naderhant naer de negotierende Steden, als Amſterdam, en anderen, heen gevoert: waer door dan gebeurt, dat niet alleenigh 's Lands Comptoiren worden gefruftreert van het inkomende recht; het welcke ſonder ſoodanige fraude tot het dragen van de ordihariſ en extraordinariſ Equipage ſoude beſtant zijn; maer worden oock door deſe wegen van de defraudatie de Landt-Provintien; ende de niet negotierende Steden in Hollandt genceſſiteert om een ſwaerder quote, ofte beſtandinge tot verval van de Zee-laſten, op ſich te nemen.

Ten anderen, dat die voor-verhaelde Plaetsen in diervoegen deselve hare Koopmanschappen binnen Amsterdam, en in andere Steden tot veel civielder prijs kunnen leveren, en verkoopen, als die Kooplieden, die niet soo wel en kunnen, ofte oock en willen sluyken: devanceer ende alsoo op een onbehoorlijcke wijze hare Landt-luyden en Bontgenoten van die voordeelen en winsten, daer van die selvige nevens haer soude kunnen gauderen.

En om wat naerder, en omstandiger te deduceren, hoe en in welker voegen eenige Provincien en Steden door het flaeuwe maintien der Schattinge hooghelijck boven anderen komen verkort te worden, soo dient geconsidereert, dat de schattingen van de Convoyen, die op de uytgaende, en inkomende Koopmanschappen zijn ingewilligt, en tot het dragen der Zee-lasten geaffecteert, by den Handelaer ofte den Koopman moeten werden voldaan: en dat de Koopmanschappen door deselve by den uytflagh daer mede worden beswaert, ofte gedebiteert; ende alfulcks aen den selven Handelaer ofte Koopman weder werden geresitueert, en voldaan by die Koopers, die buyten de negotierende Steden, in Hollandt, en oock in andere Provincien wonen: soo dat de Landt-Provincien, en andere niet negotierende Steden, door dit middel soo wel naer proportie het hare tot de Zee-lasten stilswijgens betalen, als d'Ingesetenen van de negotierende Steden: ende als den Sraet met hare Nabueren, ofte vorder afgelegene Potentaten komt in Oorlogh te treden; en dat alsdan *soo* een sware Equipagie moet werden gedaen, dewelke het geheele inkomen (alhoewel het selve door goede ordere en toevorlicht, ten volle wierde opgebracht en voldaan) komt te absorbeeren, gelijk sulcks in 't Jaer 1672. ende 1673. is geschiet, soo wordt het resterende ofte het defect by form van petitie onder den naem van extraordinari Equipagie ter Zee over de respectieve Provincien om geslagen:

Doch dewijle de sluyckeryen ter Zee by de Negotierende Steden niet met dat vigeur werden tegengegaen, als 't wel behoort, soo is de voorz. gecon'teerte Petitie by de Landt-Provincien van tijdt tot tijt tragelijck voldaan geworden: waer uyt dan ontsaen is, dat die selve op het instantelijck aendringen van de trafiquerende Provincien, in plaets van de gemelte ordinariis petitie ofte subsidie penningen, noch een seker en meerder getal Landt-militie tot egalisatie van dese
hare

hare quote hebben moeten lasten, en op sich nemen, soo zijn tot dien eynden aen de Provintie van Utrecht toegevoeght geweest . . . . . Compagnien Landt-militie, voor hare quote in het Millioenguld. die ter dier tijdt geoordeelt wierdt, dat alle Jaer tot een gemeene ofte ordinaris Equipagie van node soude wesen, om by deselve betaelt te worden, bedragende Jaerlijks 58308 guld. welke somme tegens de gemelte ordinaris petitie wierde gecencontreert, ende zijn in dier-voegen d'andere Landt-Provintien mede beswaert geworden: soo dat d'Ingesetenen der Landt-Provintien, als mede van de andere Steden en Plaetsen in Hollant, Zeelant en Vriesslant, die niet en negotieren, niet alleen *pro rato* volkomentlijk moeten betalen d'ordinaris en extraordinaris lasten ter Zee, daer mede den Koopman sijne Waren debiteert en verhandelt, maer daer-en-boven noch eens voldoen het defect, het welcke door de sluyckeryen wort veroorsaecht, en by de Ingesetenen der trafiquerende Steden geprofiteert: en staet wel te remarqueren dat dit defect ofte diversie van penningen soo groot is, dat in-gevallye soodanige sluyckeryen ten eenemael wierden geweest, 's Lands Comptoiren daer door soodanigh soude werden gesteevicht, dat de geheele ordinaris en extraordinaris Equipagie ter Zee, uytgefondert soodanige sware Equipagie als in den Jare 1672. ende 1673. is voor-gevallen, daer uyt sonder eenige vorder subsidie soude konnen worden voldaan.

Waer door dan de Provintien soude werden ontheft vande voorsz Militie, die sy tot verval van de Oorloghs-lasten ter Zee geduerigh moeten dragen, en op sich nemen, en soude deselve bequaem worden gemacckt, om in dese hoogh-beswaerlijcke conjuncture van tijden de Militie, en verloopen Renten te konnen voldoen, en daer-en-boven met het af-setten van eenige beswaerlijcke Schattingen een groot soulagement aen hare Ingesetenen toebrengen: gelijk oock de negotierende Provintien, en voornamelijk de niet negotierende Steden en Ingesetenen, hier door al mede soude werden verlicht van de meer-gemelte quote, en haer dienen van die gereede Penningen, die deselve nu in voldoeninge van de geheele petitie tot de Equipagien Jaerlijks moeten besteden.

De gemelte ongelijckheyt in het maintineren der gemeene Lands middelen, tot het supporteren van de Oorloggen ter Zee in-gewillige,

is meenighmael by de Geïntereſſeerde Provincien en Steden op het Tapijt gebracht, om geredreſſeert te werden: doch hebben de negotierende Steden ſulcks altijd weten van de handt te wiſen, ofte te declineren, voor-gevende dat het verſochte redres ſoude ſtrecken tot nadeel en diverſie van hare Kooplieden en Commerce, dewelcke ſy meynden dat daer door na andre Landen ſoude werden gediverteert.

Maer om te toonen, dat deſe opinie niet gefondeert is, ſoo dient geconſidereert, dat de Koopmanſchappen, die 's Lands Rechten betalen, in het Landt worden of in-gebracht, ofte uytgevoert: de inkomende Waren worden alhier door d'uytheemiſche Naticen overgeſtuert, ofte wel beyde negotierende Ingeſetenen in-gebracht, om weder verhandelt te worden.

Wat aengaet de Koopmanſchappen, die by de vreedde Koopluyden uyt andere Landen werden ovet geſtuert, deſelve en ſullen niet elders gediverteert werden, om dat daer van de Convoyen alhier exactelijck ſoude moeten worden voldaan: dewijle albereyts in practijck is, dat de Factoors deſelve Convoy-gelden als voldaan, aen hare Meesters in rekeningh brengen, en dat over ſulcks de vreedde Koopluyden deſelve altijd komen te betalen, alhoewel die by de Factoors waren gedefraudeert, en by haer in 't particulier geproſiteert.

Inſgelijcks en ſullen de Kooplieden alhier te Lande niet vertrecken ofte der ſelver Handel niet diverteren: om dat ſy 's Landts gerechtigheydt, ſonder te kunnen frauderen, ſoude moeten betaalen: want naer wat Landen ofte Staten ſy haer ſoude komen te begeven, ſoo ſullen ſy aldaer inſgelijcks het inkomende recht verſchuldigen en exactelijck moeten voldoen: behalven dat ſy geenſins hare vaſte Goederen, als Huysen, Hoffſteden, Landeryen, Obligatien, op de Comptoiren ſullen quiteren: om hier een beſtaſſinghe te ontgaen, daer van ſy in andere Landen komende, niet minder, maer meerder moeten betalen, en waer van ſy niet en kunnen geexcuseert zijn; de Negotie ſal oock te minder gediverteert worden, om dat de voornaemſte Kooplieden of Regenten, of Bewinthebbers zijn, ofte hare Kinders aen ſoodanige Familien hebben uyt-getrouwt; en wat ſwarigheydt heeft een Koopman te maken, dat hy 's Landts gerechtigheydt exactelijcke moet voldoen, dewijle hy ſijne Koopmanſchappen neffens andere Laſten daer mede by den uytſlagh kan beſwaren, en deſelve

felve naer advenant soo veel dierder verkoopen, ende dat overfulcx niet hy, maer de Koopers eygentlijcken deselve belastinge komen te dragen: en om noch naerder te betoonen, dat om het volkomen recht van de Convoyen te voldoen, de Negotie niet sal werden gediverteert, soo dient gelet, dat de meeste, ofte het grootste gedeelte der Koopmanschappen, die van buyten inkomen, alhier niet alleenigh werden verhandelt, en verkocht: maer oock geconsumeert, verwerckt, en in andere Koopmanschappen geconverteert.

Soo worden alle Waeren die uyt Vranckrijk hier over-komen, alffe Hoeden, Linten, Hantschoenen, en andere Guarniteuren: item Stoffen, Behangfels, en andere fraygheden; als mede Papieren, Caneffassen, Wijnen, Brandewijn, Zout, Zeep, Zaffraen, Olie, Amandelen, Pruymen, voor het meerendeel alhier geconsumeert.

Insgelijcks uyt Engelande alle de Lakenen, Carfayen, Charges, Kouffen en andere Stoffen; item Loot, Tin, Koolen, &c.

Uyt Bisquayen, Portugael, Hispangen, alderhande Wollen, Wijnen, Zout, Fruyten, werden alle alhier geconsumeert ofte verwerckt.

Voort uyt de Middellantse Zee, alffe Amandelen, Rosijnen, Corinten, Honigh, Galnooten, Seep, Olye, gewerckte en ongewerckte Zijde, Turckse Gaernen, Kleden, Grijnien &c.

Uyt Moscovien den Talek, Elants Bocken en Ossen Huyden, Zwijns Borstelen, Matten, Pelteryen, worden hier alle verbeefight of bereyt en verwerckt.

Soo wordt uyt Noorwegen alle het Hout, dat hier komt, verbeefight, Bocken, en andere Vellen bereyt, en gebruykt: haer Stockvis op onse Schepen en oock aen Landt geconsumeert.

Gelijck oock uyt d'Oost-zee de Pick, Teer, Was, Yfer, Koper, Vlas, Hennip, Gaern, Granen, Klaphout, worden alle alhier verbeefight.

Vorders belangende de Koopmanschappen, die hier van daen naer andere Landen worden versonden, het zy dat sulcks geschiet door Kooplieden alhier, ofte dat die by andere Natien worden getrocken en afghaelt, die sullen mede niet minder werden versonden: om dat daer van 's Lands rechten op de inkomende en uytgaende Waren en Koopmanschappen exact moeten werden voldaan: dewijle de lasten
alhier,

alhier soo swaer niet en zijn, als die in eenige andere Landen, ofte Koninckrijcken worden verschuldicht, en dat derhalven de Kooplyuden binnen dese Landen trafiquerende, haer Goederen in alle andere Havenen tot soo lagen prijs kunnen verhandelen, ofte marckten als alle vreemde Kooplyuden doen.

Hier van kan ons Engelant tot een klaer exempel dienen, alwaer een Vat Wijn, dat uytter Zee aenkomt, vijftien pont Sterlinghs verschuldicht, bedragende in Hollants geldt over de 150 guld. doch is hier mede ingerekent den Impost van de Wijnen: welcken Impost aldaer tot lasten van die geene, die de Wijnen uytter Zee krygen, werden gebracht, daer in 't tegendeel in de Havens van desen Staet voor 't inkomende Recht van een vat Wijn maer wort gevordert een somme van acht gulden, van welke acht gulden, noch eene gulden by den Koopman voor sijne laccagie werdt gekort: en soo is het in Engelant met alle andere Koopmanschappen mede gelegen.

Maer daer en boven dient hier wel geremarqueert, dat de Kooplieden van desen Staet niet alleenlick door de lager belastinge, benevens en boven andere Natien kunnen floreren, maer principelijck om dat sy hare Koopmanschappen buyten 's Lands, meest voor gereset geldt in-kopen, en op veele Plaetsen, eenige Penningen by avans fourneren, en de hare weder op tijdt verhandelen; waer van een evidente getuygenisse geven niet alleen de groote meenichte van Goude en Zilveren specien, ofte Contanten, die alle Jaer uyt dese Landen naer de Oost-zee, Muscovien, en Noorwegen, worden over gesonden: maer oock de veelvoudige Wissels, daer mede de Factoors tendien eynden haere Meesters alhier komen te chargeren, welke goede directie ontrent de Commercie by andere Natien niet en wert gepractiseert.

Waer uyt dan ontstaen is, dat die groote Zweedsche Compagnien, die ontrent 20 Jaren geleden in Vranckrijck wierde op-gerecht, en by veele als schadelijk voor desen Staet geapprehendeert, is komen te vervallen, en vernieticht te worden.

Behalven dat de goede menage, die alhier op de schepen wort waergenomen, als oock de snedigheydt en neerfligheydt van 't Zee-volck om hare reyfe te bevorderen, mede geen kleyn behulp tot het voortsetten van de Negotie toe-brenght.

Soo dat uyt desen allen evidentelijck consteert, dat als de gemene Lands-middelen, alsse de Convoyen &c. op een eenparigen en constanten voet wierde geheven, sulcks dat d'eene Provincie, Stadt, ofte Koopman boven den anderen geen voordeel konde, of quame te trecken of genieten, het striet en rigourens invorderen van 's Lands gerechticheyt geen diversie van de Koopluyden, ofte der selver Commercie en soude veroorsaken.

Ja alwaer het soo, dat beneffens de gemelte striete observantie der Placcaten, eenighe Koopmanschappen noch met meerder Convoy-geldt wierde beswaert, soo en soude echter daer door geen gestabilieerde Negocie van desen Staet elders worden gediverteert, en bysonderlijck niet van die Waeren, die alhier worden geconsumeert, en souden 's Lands Comptoiren daer mede hooghelijck kunnen worden gebeneficeert, ende de samentelijcke Provincien van het dragen der Zee-lasten gelibereert: als by exempel, ingevalle het innekommende Recht op yeder Vat Wijn en Gebrandewijn, in plaets van acht gulden, wierde verhooght op 16 guld. ingevolge van de voorlagen by de leste Verhoogingh gedaen, soo soudt bewesen kunnen worden, dat de Brandewijn alleen Jaerlijks in de Convoyen sou komen op te brengen over de 150000 gulden, ende dewijle alhier te Lande wel seven of achtmael meerder Wijn wort geconsumeert als Brandewijn, soo soude de Wijnen aen Convoy-gelden komen te renderen over de 1000000 guldens, en alsulcks yeder Provincie volgens des Generalityts reparitie voor hare portie in yeder Millioen gulden soude versparen, dien sy anders verschuldige, en dat alleenigh uyt de Wijn en Brandewijn: alsse

Gelderlandt	— —	56122	— 10	— 8
Hollandt	— —	583090	— 8	— 4
Zeelandt	— —	91837	— 1	— 8
Utrecht	— —	58308	— 19	— 2
Vriesslandt	— —	116617	— 18	— 4
Overyffel	— —	35714	— 3	— 4
Stadt en Landen	— —	58308	— 19	— 2

1000000 — 0 — 0

En dewijle verre het grootste gedeelte der Wijnen, die in de Havenen van desen Staet inkomen, oock alhier werden geconsumeert, soo soude door dese geringe belwaernisse, de Koopmanschap der Wijnen, ofte oock der Gebrandewijnen, geenfins worden gediverteert.

Soo sietmen, dat het onlanghs in-gevoerde Vat-geldt in Vranckrijck aen de Negotie van de Wijnen aldaer geen stateeringh ofte veranderinge heeft aengebracht.

Het verhoogen, ofte het verswaren van de Tollen in Moscovien ontrent dertigh Jaren geleden, belet niet, dat daer door een Schip te weyniger als voor desen hare Havenen aendoet.

Gelijck men mede niet bevint, dat de sware Tollen in Hispangen, die meer als 20 ten hondert bedragen, haren Handel diverteert.

De naeuwe toevoofticht, en enquéte, dewelcken in Sweden is in-gevoert, al waer alle Koopmanschappen in des Koninghs Tol-kameren werden gebracht, en geopent, gewogen, en gevisiteert, en verhindert niet, dat de Commercie aldaer sijn cours behoudt.

In Engelandt werdt soo nauwen recherche gedaen op de inkomende Goederen ofte Koopmanschappen, dat niet eene Ham of de minste Schildery, welckers inkomen aldaer verboden is, derwaerts werdt gesonden, uyt vreesse van geatrappeert te worden; en dit scherpe onderfoeck, stuyt aldaer geenfins de Negotie.

Ende om allenthalve te toonen, hoe beswaerlijck een gestabilieerde Negotie kan werden gediverteert, ofte verplant, soo is desen aengaende oock aenmerkens waerdigh, dat selfs de quade situatie der Koop-steden, waer door de Commercie bysonderlijck veel schade en ongelegentheydt komt te lijden, geen diversie in een gestabilieerde Negotie en maeckt, daer van konnen klare getuygen zijn de Steden Amsterdam en Rotterdam: want al ist dat de Stadt van Rotterdam gelegen is op de kant van de gecombineerden Maes en Rhijn, makende een schoone Revier, die voor de Stadt een groote wijtte en een schoone Ree heeft, en daer benevens soodanige diepte, dat de Schepen met hare volle Ladingh uyt de Zee komende, in de Stadt tot voor de Packhuysen aen-leggen: daer in't tegendeel, de Schepen die uytter Zee naer Amsterdam haere reyle maken, soo ongemackelijck, en periculose Zee-gaten moeten aen-doen, en passeeren (daer van de meenighvuldige en excessive schaden en ongelucken, die aldaer aen de Schepen, en Goederen geschieden, als duyfent getuygen zijn) en daer naer eer de selve de Stadt kunnen aendoen, hare Lasten voor de ondiepte van het Pampus moeten breken, en dat dat daer-en-boven deselve Stadt niet dan met vuyl water van binnen, en van buytén wordt bespoelt, desen allen niet tegenstaende, soo en wordt de gestabilieerde negotie van Amsterdam daer door niet gediverteert naer Rotterdam, of andere commodieuse Havens.

Al is 't schoon dat de Stadt van Utrecht noch soo wel gelegen leydt, en van een gefonde lucht, en klaer water voorfien is, als mede van hare aengename Landdouwten gerenommeert, waer door fy de Stadt van Leyden in allen desen overtreft, en derhalven meerder bequaemheyt heeft als dese, om de Manufacturen aen te houden, en voort te setten, en dat de Regenten daer-en-boven aensienelijke praesentation aen verscheyde Koopluyden hebben gedaen om hun aldaer neder te setten, en de Laken-bereyde en Koopmanschap te planten, soo konnen alle dese bequaemheden, en middelen niet soo veel effectueren, dat daer door het minste gedeelte van die Negotie van de Stadt van Leyden heeft konnen werden afgetrocken.

En dewijle alle de voorfz voordeelen, en bequame gelegentheden niet konnen effectueren, dat de Negotie daer door in d'andere Nabuerige Provincien, ofte der selver Steden worden getransporteert, daer d'Inwoonders een gemeene Regeeringe en Tael zijn gebruyckende, en seer naer van humeur en complexie overeen komen: hoe veel, te minder soude deselve dan naer andere verre af-gelegene Koninckrijcken en Landen worden gediverteert; gelijk sulcks mede geblicken is, dat onaengesien by verscheyden Potentaten, ten tijden als desen Staet in onlegentheynt was geraeckt, aen de Kooplieden alhier aensienelijke praesentation van Praevilegien, en Voor-rechten zijn gedaen, echter geen van dese Kooplieden daer door zijn vertoogen.

Soo is dan uyt alle het gepremitteerde kennelijk, dat de defraudatie of sluyckerye speciael ontrent de Convoyen gepleeght, een groote inegaliteyt tusschen de Provincien, en het dragen der voorfz Lasten in-brengen, en 's Lands Comptoiren onttrecken en ontblooten van die macht en middelen, daer mede die selvige in het dragen der ordinaris en extraordinaris Lasten ter Zee soude konnen subsisteren (uytgesondert foodanige excessive sware Lasten, als den Staet in jonghst-voordeden Jaren van 1672. en 1673. door den Oorlogh tegens den Koningh van Vranckrijk en Engelandt heeft moeten op sich nemen) en dat vorders de stricte orderes jegens het plegen der voorfz defraudation geen diversie ofte nadeel van de Koopluyden, ofte der selver Commercie souden konnen veroorsaken.

Weshalven seer onredelijk soude zijn, dat de trafiquerende Steden, die nefens de Landt-Provincien, en andere niet negotierende Steden en Plaetsen de gemeene Lasten van den Staet maer egalijk helpen dragen, en daer-en-boven particulierlijk en alleen profiteren de winsten, procederende van de sware Leverantien, dewelcke aen de gantsche Vloot en deffels Armature dependeren, geen genegentheydt en soude toonen, om foodanige ordres te helpen arresteren en maintineren, daer mede de Sluyckeryen van 's Lands gerechtheden konnen werden geweert, maer ter contrarie soude dulden en aensien, dat hare Bontge-

noten tegen alle reden met foo sware Lasten soude blijven beswaert, en alleene-
lijk maer te favoriseren de Sluyckers, als mede eenige Schuyte-voeders, en
Arbeyders, die met een groot gedeelte der profijten van de Sluyckeryen
door-gaen.

Verwylt nu, dat jegens de meer-gemelte defraudatien pertinentelijck op-
gegeven en aangewesen kan worden soodanige suffisante remedien, dewelcke
soude kunnen effectueren, dat 's Lands gerechtigheden, nootzakelijck en ex-
actelijck wierde betaelt, sonder dat eenige defraudatien plaets kan grijpen.

Maer dewijle uyt de consideratien over het redres van eenige der voorz Ge-
neraliteyts Schattingen oock ten deelen proffueren soodanige remedien en or-
deres, dewelcke insgelijcks soude kunnen effectueren, dat de Comptoiren der
Provintien in 't particulier hooghelijck wierde gebeneficeert en gesteevicht: en
dat daer benevens de voornaemste Lasten en Schattingen by der selver respectie
Ingefetenen egalijck wierde gedragen, soo sal niet ondienstigh zijn, dat alvoor-
rens tot het voorz te treden, deselve remedien vervolgens oock wierden ter ne-
der gestelt.

Wat dat aengaet het beneficeren van de Comptoiren der Provintien in 't par-
ticulier, soo soude mijns oordeels ten desen eynden nodigh zijn, dat insgelijcks
een partinente ordere wierde op-gegeven, waer door eenige van de considera-
belste Impositien die de Gemeenten minst beswaren, en dewelcke sy als 't haer
goedt dunckt kunnen ontgaen: alse daer zijn die op de Wijn en Gebrand wij-
nen, als mede die op het goet ofte beste Bier worden geheven, exactelijck soude
worden ten Comptoire gebracht, sonder dat dien-aengaende eenige fraude sou-
de kunnen werden gepleeght, en dat daer benevens eenigen van dien, naer rede-
lijckheit wierden verhoogt.

Want dat d'Impositien, die op dese Drancken geheft worden, voor andere
Schattingen exactelijck behoorden gemaintineert te werden, bestaet daer in,
dat deselve voor het meerder gedeelte in debauche, en met overdadigheyt
worden gebruykt, en derhalven billijk is, dat die deselve in diervoegen komt te
nuttigen, daer van oock nevens de mede Ingefetenen voldoe en dragen de last
daer toe staende: voornamentlijck, dewijle het aen hare vrye wil staet om dese
Impositie te verschuldigen ofte te ontgaen: wel is waer dat de Siecken, en vorders
die geene die deselve tot behoudennisse van hare gesontheyt moeten gebruycken,
die last niet kunnen ontgaen, maer deselve nuttigen desen dranck soo sober en
spaersaem, dat den last daer van, schoon genomen deselve noch wierde ver-
hooght, haer niet beswaerlijck en kan vallen.

Dat vorders alleenelijck door het weeren van de defraudatien en het exact in-
nen van den Impost deser Drancken, de Provintiale Comptoiren seer soude wer-
den gestevicht, sulcks blijkt by Exempel, aen de Pacht van de Brandewijn, die

in den Jare 1625, over de Stadt en 't Platte Land van Utrecht niet meer en heeft gerendeert als 3197 guld. en nu door d'ordere en toevoorsicht, die jegens de defraudatte van tijdt tot tijdt daer op zijn gemaect, en gehouden, sulcks is komen te stygeren, dat die nu Jaerlijcks opbrenght de somme van 54000 gulden, en soude deselve Pachtinge door het arresteren en maintenireren van de naerbeschreven exacte ordere noch heel vry hooger kunnen werden gebenificeert.

Soo bevintmen in Gelderlandt, dat den Impost van de Brandewijn, over alle de drie quartieren, door onachtsaemheydt over den Jare 1669. niet meer komt te bedragen als ontrent de 15000 gulden, daer nochtans in de Provintie van Vrieslandt, alwaer den Impost van de Gebrandewijnen, met die van Gelderlandt gelijk stact, of egael is, deselve Impositie over den Jare 1667. heeft afgebracht over de 111000 gulden, en dat noch boven het recht van de Steden: al-hoe-wel het verschil in het getal der Ingefetenen deser beyde Provintien op verre naer niet soo groot is, gelijk sulcks mede uyt de repartitie van de quote, die dese Provintien, in des Generaliteyts petitie respectie betalen, te sien is, en tegens den anderen staen, als een tegen twee.

Wel is waer, dat in het Nimweeghe Quartier ten Platten Lande, als mede in het geheele Graeffchap Zutphen, de Brandewijn, Wijn, Azijn, en Bieren, by en onder den anderen worden Verpacht, maer des niet tegenstaende kan het voorfsz verschil met suffilante redenen worden gedemonstreert, welke te langh soude zijn om alhier te deduceren.

En dient hier geconsidereert, dat in-gevallye de Provintie van Hollandt hare Impositie op de Wijn en Gebrandewijn ten uystersten wilden doen invorderen, gelijk sulcks door de goede ordere (en die men bereydt is te uyten; en oock aen te wijzen dat deselve gemackelijck in practijck gebracht kan worden) promptelijck en exactelijck soude konnen werden gedaen, hare Finantien daer door Jaerlijcks met veel Tonnen Gouts soude worden verrijckt, sonder dat de Wijn-Impositie wierde verhooght: om welcken eynde te bereycken, de Heeren Regenten der selver Provintie tot noch toe soo veele vergeeffe moeyten en debvoiren hebben aengewent.

Vorders, wat aengaet de Verhoogingh deser Impositie, welke men tot beneficeringe der Provintiale Comptoiren soude dienen in te willigen, soo is daer van de meeninge, dat de voorfsz Verhooginge alleenigh gepractiseert soude worden in Hollandt over de Brandewijn, en generalijck over het goetd ofte beste Bier, om redenen hier vooren aengeroert.

En soude dese Verhoogingh, eerstelijck der Gebrandewijnen, voornamentlijck bestaen, in het egalisceren van den Impost der selver in de Geuniceerde Provintien op eene voet, soo als die tot Utrecht werdt geheven.

Waer uyt soude komen te resulteren, dat als by exempel, de Provintie van

Hollandt de Impositie van de Brandewijnen alleenlijck quame te verhoogen, van 20 gulden, sulcks als die jegenwoordigh yeder Oxhoofd van 30 Virtel aldaer verschuldicht tot 78 gulden, gelijk daer van in de Provintie van Utrecht wordt betaelt, en noch 14 of 15 guld. minder bedraecht als in Gelderlandt of Vrielandt, dat dan de gemelte Provintie van Zuyd en Noord-Hollandt alleenigh Jaerlijcks van den Impost harer Brandewijn, en Wijnen soude genieten, een somma van vijf-en-veertigh mael hondert duyfent guldens, boven de noch 223081 guld. die Hollandt in 't Jaer 1669. van hare Gebrandewijnen heeft getrocken: als mede boven de ontrent 700000 guld. die Anno 1674. van de Wijnen zijn gekomen, al het welcke met goede reeckeninge sal kunnen bewesen worden: en dan soudensy noch profiteren 583090 — 8 — 4. die haere quote in 't Millioen van de Ordinaris Equipagie ter Zee komt te dragen.

En soude Utrecht aen de Wijn en Brandewijns Impost, sonder eenige Verhogingh, meer als 100000 gulden Jaerlijcks daer van trecken, en dat boven de Oude Pacht die se tegenwoordigh geniet; en Gelderlandt noch vry meer, en Overyssel naer advenant, in welck twee laetste Provintien den Impost soude worden vermindert, en dit alles boven, of behalven dat sy aen hare quote, dien sy tot d'Equipagie ter Zee altijd moet op sich nemen, en dragen.

En men behoeft niet beducht te zijn, dat door dese Verhoginge in Hollandt minder quantiteyt van Brandewijn soude worden gebruyckt als jegenwoordigh, en dat consequentelijck het inkomen van de Impositie van de Brandewijn, hier door weyniger sou komen te avanceren: maer dat die daer door tot lager Prijs soude komen te vervallen, geleth in de Provintie van Utrecht naer advenant het getal der Ingeferenen, soo veel Brandewijn werdt geconsumeert als in Hollandt, onaengesien den Impost op de Brandewijn aldaer hooger is, als in Hollandt, soo wordt oock in Vrielandt desen Dranck niet minder gebruyckt als in 't Sticht van Utrecht, al-hoe-wel den Impost aldaer noch hooger is als in dese Provintie.

De reden hier van is: dat de Luyden die desen Dranck nuttigen, door de gewoonte haer lichaem daer toefoodanigh doen inclineren, dat sy den selven daer naer beswaerlijck kunnen derven, soo sietmen dat de arme Menschen veel eer Broodt gebreck hebben, ja sonder Hembt gaen, en sonder Bedt willen slapen, als hun van desen Dranck te abstineren.

Wel is waer, dat den Impost van de Brandewijn in Hollant voor desen merkelijck is verhooght geweest, en dat by Verpachtinge, op den Impost weynigh geavanceert wordende, deselve naderhant weder op den voorgien lager voet is gereduceert geworden, maer sulcks is veroorsaect, door dien te gelijk geen vaste en pertinente order, jegens de defraudaten wierde beraemt, gelijk sulcks by die Verhogingh wierde vereyscht, en daer van hier by gelegentheytkracht-dadigh Concept-Reglement sal worden op-gegeven.

Ten anderen , wat belanght de Verhoogingh van het goet ofte beste Bier : soo soude men sonder indracht, ofte nadeel aen den selven Impost te doen , die konnen verhoogen met twee gulden op yeder Vat ofte Ton , alleenigh tot lasten van de Tappers , om welcke geringe Verhooginge , niemandt naer laten soude dien Dranck met deselvige quantiteyt te gebruycken als voor desen , welcke Verhoogingh van Impost een geheele considerable somma Jaerlijcks soude komen op te brengen , ende op dat de Slijters ofte Tappers in dese Belastinge buyten klachten mochte werden gehouden , soo soude aen de selve toe-gestaen dienen te werden , 9 stuyvers van yeder Vaen Utrechtse Maet te mogen eyschen, in plaets van 8 stuyvers : want dewijle yeder Bier-ton moet in-houden 48 Vanen, en als den Tapper op yeder Vaen eene stuyver meer quame te trecken als voor desen, soo kan de selve Tapper boven de voorz Verhooginge van twee guld. op yeder Ton noch 8 stuyv. avanceeren voor sijne winste.

Daer-en-boven soude dienen een naerder en strickter Reglement op den Yck der Tonnen gearresteert te worden , en daer by onder anderen scherpelijck ordonneeren , dat de Tonnen van geene natte, maer van heele drooge Duygen mosten werden toe-geslagen , op dat alsoo de voorz Tonnen hare behoorlijcken inhoud en maet krygen , en altijd behouden mochten , waer door dan den Tapper noch merckelijcker soude worden gefoulageert.

En om de defraudatie desen aengaende te voor-komen , soo kan een bequame ordre werden op-gegeven , waer door het goede of beste , en het dunner Bier van den anderen soude konnen werden onderscheyden.

Volght nu in ordere op te geven , het nieuwe Concept-Reglement , waer door alle defraudatien en Sluyckeryen , niet alleenigh van de Generaliteyts Schattingen, als van Convoyen, &c. maer oock van eenige van de voornaemste Impositien , der particuliere Provintien , als van de Wijnen, Brandewijnen, en het goedt of beste Bier , kracht-dadelijck konnen worden geweert , sulcks dat 's Lants gerechtigheden van den eersten tot den lesten penningh , seecker en exactelijck worden geint, en ten comptoire gebracht , sonder dat eenigh fondament of reflectie op den Eedt worde gemaect , als tot noch toe is geschiet.

E Y N D E.

BY-VOEGHSEL.

En Auteur van dese Deductie, is voor-ge-
komen, dat verscheyde Lesers haer niet en kunnen
voldoen ontrent het begroten van de 4500000 gul.
die Hollandt meer van de Wijnen en Gebrande-wij-
nen Jaerlijcks soude kunnen trecken, boven haere
oude Pachtinge, sulcks als die in den Jare 1668. 1669.
ende 1670. door den anderen heeft gerendeert:

Soo heeft hy niet ondiensigh geacht, de Lesers hier ontrent met
dit Eclaircissement te voldoen, en haer het geposeerde klaer en om-
standigh te vertoonen: waer toe dan eerstelijck diensigh sal zijn,
dat hier aangewesen wort, hoe veel de Brandewijn in den Jare 1668.
over yeder Stadt, en desselfs ressorte, onder yeder respectieve Ontfan-
ger, in Hollandt heeft gerendeert ofte opgebracht, alsse:

De Stadt <i>Dordrecht</i> en 't ressort van dien	4177	}	4592	—	0		
<i>Geertruydenbergh</i>	200						
<i>Clundert</i>	105						
<i>Sevenbergen</i>	110						
<i>Haerlem</i> en ressort	—	—	17400	—	0		
<i>Delft</i> en ressort	—	—	10300	}	31303	—	11
<i>Schiedam</i> en <i>Vlaerdingen</i>	—	—	1975				
<i>Hage</i>	—	—	19028-11				
<i>Leyden</i> en <i>Rhijnlandt</i>	—	—	—	22100	—	0	
<i>Amsterdam</i> en ressort	—	—	30596	}	33086	—	10
<i>Weesp</i>	—	—	850				
<i>Muyden</i>	—	—	305				
<i>Naerden</i>	—	—	1362-10				
<i>Gouda</i> en ressort	—	—	9450	}	13795	—	0
<i>Schoonhoven</i>	—	—	1070				
<i>Woerden</i>	—	—	1930				
<i>Ouwater</i>	—	—	1270				
<i>Nypoort</i>	—	—	75				
			C				

Rotterdam en ressort van dien	—	—	7600	—	0	
Gorinchem en ressort	-	-	1360	}		
Wouderichem	-	-	58			
Heusden	-	-	291			
Asperen	-	-	nihil.			
Heukelum	-	-	17			
Vianen	-	-	30	1756	—	0

Brielle over de Stadt en Lande van Voorne	-	-	1800	—	0
Aleckmaer	-	-	9500	—	0
Hoorn	-	-	4555	—	0
Enckhuysen	-	-	4500	—	0
Edam	-	-	638	—	0
Nonnickendam	-	-	750	—	0
Medenblick	-	-	1450	—	0
Purmerent	-	-	800	—	0
Soo dat de Brandwijnen hebben op-gebracht	-	-	<hr/>		
Anno 1668. de fomma van	-	-	157751	—	0

En in den Jaer 1670. 175544 — 0

Als mede het Jaer 1669. dat de hooghste
van dese drie Jaren is, bedraecht 178465 — 16

Boven dese Provintiale Pachtinge, soo treckt
noch yeder Stadt in 't bysonder ontrent het
vierde part, het welck over alle de Steden
komt te bedragen 44616 — 0

Soo komt (gelijk in de Deductie verhaelt is)
het Jaer 1669. te monteeren een fomma — f 223082 — 1

Vorders werdt alhier geen reflectie genomen op het geene de Pachters die ten minsten wel twintigh in 't getal zijn, komen te winnen, soo tot verval van hare onkosten aen hare Bedientens, en anders, als mede tot sustentatie van hare Familien; gelijk oock alhier niet in achtigh genomen werdt, de overwinsten die sy boven desen allen noch komen te doen, al het welcke een groote fomme soude komen te bedragen, die mede tot begrootinge van de Impositie der Brandewijnen

wijnen soude moeten worden gebracht, maer wordt alle deselve buyten dese calculatie gelaten, en tot voldoeningh van den Leser voorby gesien.

En omme de voorgenome calculatie te vervolgen, soo dient geconfidereert, dat tot het innen van de voorz somma van de Impositie der Brandewijnen, daer toe ten minsten worden in-geflaghen een quantiteyt van 11154 Oxhoofden, als van yeder Oxhoofst volgens de jegenwoordige Ordonnantie aen Impost wordt betaelt twintigh gulden, en als dan yeder van de voorz Oxhoofden quame te verschuldighen 78 gulden, sulcks die in 't Sticht van Utrecht worden verpacht, soo soude de voorz 11154 Oxhoofden aen Impost opbrengen de somma van 870012 gulden, en als hier van wert afgetrocken, de bovenstaende somma van 223082. die den Impost van de Brandewijn over Hollandt, in den Jare 1669. heeft afgebracht, soo soude by dese verhoogingh geavanceert werden 646931 guld.

Wyders geremarqueert zijnde, dat volgens de voorz aenteyckeninge van de Verpachtingen, die in den Jare 1668. over Hollandt zijn gedaen, de Stadt van Dordrecht met haer ressort maer een vijfde part soo veel soms in de Pacht heeft afgebracht, als den Hage: en dat de Stadt van Haerlem, half soo veel op-brenghet als de Stadt van Amsterdam, en maer 5000 gulden minder als Leyden, gansch niet accorderende, noch met de groote van de gemelte Steden, noch met het getal vande Inwoonders; tusschen welcke Steden meerder onderscheyt ontrent de Consomtie behoorde gemaect te werden, niet alleen om haer grootte, en meenighte der Ingesetenen, maer oock om dat alle Brandewijnen die t'Scheep geconsumeert werden, by het Bootsvolck, den Impost komen te verschuldighen, als de Reyse niet verder gaet, dan sich de hooghte van het Canael komt uyt te strecken; waer door de disorderes ende de groote Sluyckeryen die in Hollandt gepleeght werden, kan af-gemeeten worden, waerom met goede redenen kan werden gefustineert, dat het vierde part van de verschuldighde Impositien niet en werdt voldaan.

Maer om dese Licentie van 't sluycken niet al te breed af te meten: en dese calculatie sijne vastigheydt te doen hebben, soo laet in plaets van de voorz benaerdeelingh der Impositien op de Brandewijnen gesfelt worden, dat daer soo veel quantiteyt wort gesloken of gefraudeert

als

als van deselve wordt aen-gebraght, welke somma dan conform de voorfz calculatie soude bedragen, een somma van 870012 gulden, en als dan dese somme werdt gevoeght by het eerste overschot, soo sal bevonden werden, dat Hollandt op den Impost van de Brandewijn, soude komen te avanceren, een somma van 1516943 guldens, en geposeert zijnde, dat de Wijnen maer sevenmael meerder worden geconsumeert, als de Brandewijn, soo komen de Wijnen te monteren op een getal van 78078 Oxhoofden; en yeder Oxhoofst gerekent jegens 24 guld. voor Impost, gelijk deselve in Hollandt verschuldigen, soo sal bevonden worden, dat de Wijn-Impositie soude opbrengen een somma van 1873872 gulden, en als daer dan werdt afgetrocken, d'Impost soo die in 't Jaer 1674. soo voor de Provintie, als voor de respectie Steden, heeft op-gebraght, bedragende circum circa 752896 guld. soo wer t daer mede geavanceert 1120976 guld. en gelijk hier boven de defraudatie van de Brandewijn is geconfideereert, soo moet hier mede geposeert werden, dat ten minsten, soo veel Wijnen worden gedefraudeert, als daer werden aengebraght: gelet dat de Wijnen, met grooter quantiteyt worden gedroncken, en oock van het Oxhoofst Wijn in Hollandt meer Impost wordt betaelt als van het Oxhoofst Brandewijn; sulcks dat dese defraudatie komt te bedragen gelijke somme van 1873872 gulden.

Welcke somme gevoegt by het voorfz avancement van 1120976 gulden, soo soude den Impost van de Wijnen over de Provintie van Hollandt, meer komen te renderen, als in voorgaende Jaren, de somma van 2994848 gulden.

Waer by gevoeght het geheele avancement van de Brandewijnen, soo komen beyde dese Impositien, over de geheele Provintie van Hollandt te monteeren, de somma van 4511791 gulden, het welck alhier moest werden vertoont.

E Y N D E.